

JAN NILSSON

HEMSKHETER I LUR OCH PÅ HEDE

NÅGRA UTVALDA BROTT BEGÅNGNA
MELLAN ÅREN
1850 OCH 1900
I TANUMS HÄRAD BOHUSLÄN

Källmaterial

16 HÄSTSTÖLD I SANNÄS
BEGÅNGET: 1888-12-21

GÄRNINGSMAN: JOHAN AUGUST FREDRIKSSON,
TORE SVANDAL

Utdrag ur domboken från Bullarens Häradsrätt. Innehåller alla ingående handlingar i aktuella mål.

Själva protokollsanteckningarna i domboken har vit bakgrund.

Till protokollet bilagda handlingar har grå bakgrund.

Originalhandlingarna kan till vissa delar vara svåra att tyda. Dels kan det bero på bläckfläckar, bortrivet papper eller att inbindningen av domboken gjorts så att ena kanten av en handling blivit "osynlig". Renskrift av texterna har gjorts så långt det är möjligt. Där texten ej kunnat tolkats, har ett frågetecken angetts.

Varje protokoll eller handling inleds med ett id-nr, ex. (v278495.b12480.s2469). Detta nr är ett id som används av företaget ARKIV DIGITAL, när de katalogiserar och lägger ut materialet på internet. Du kan själv, med hjälp av detta id, söka fram aktuellt material på internet, men du måste då prenumerera på tjänsten. En sådan prenumeration kan lösas direkt på ARKIV DIGITALS hemsida.

Dessa rättegångar finns även beskrivna i boken "Hemskheter i Lur och på Hede" som gavs ut 2015 av Tanums Hembygdsförening. Boken sljs av föreningen.

Trevlig läsning

Jan Nilsson, författare

16 HÄSTSTÖLD I SANNÄS

BEGÅNGET: 1888-12-21
GÄRNINGSMAN: JOHAN AUGUST FREDRIKSSON,
TORE SVANDAL

v281258.b2990

Dombok hållen vid urtima ting med Tanums Härad på tingsstället i Hede den 23 Mars 1891.

Närvarande:

Undertecknad, v Häradshöfding och t f domare i orten, samt

Nämndemännen:

Häradsdomaren Hans Katolusson i Ljungbytorp, Otto Carlsson i Bodal, H P Andreasson i Unneberg, Martin Hansson i Hästhum, Anton Olsson i Knäm, Johan Andreasson i Utby, Handlanden Ludvig Olsson i Lutsrtorp och August Olsson i Grebbestad

Sessionen började kl 10.45 f m dervid urtima tinget utlystes och rättegångsfrid påbjudes.

No 1

Ordföranden anmäler, att från Kronolänsmannen J A Hansson den 9 i denna månad inkommit en så lydande skrifvelse:

"Till Herr Domhafvanden etc **Litt A**

dervid fogats följande handling:

"Kristiania den etc **Litt B**

Med anledning deraf hade rannsaking med häktade Johan August Fredriksson utsatts till denna dag, derom vederbörande underrättats; och då ransakningsmålet nu företages till handläggning, inställes, i åklagaren Kronolänsmannen J A Hanssons närvaro, den tilltalade inför Rätten af fänggevaldigern P A Bergendal.

Såsom målsegande anmäler sig tillstädes Agronomen A F Björlin i Säm samt Handlanden E Nilsson i Grebbestad och urmakaren O C Johansson derstädes.

Hörd öfver sina lefnadsomständigheter och ifrågavarande tillgrepp uppgifver den tilltalade, att han är född år 1865 i Tanums socken troligen i juli månad, men att han ej har kannedom om dagen eller stället. Hans moder hette Augusta Petronella Blomberg, troligen från Norge. Fadrens namn är för honom okänt. Han vet icke, om hans föräldrar voro gifta, då han föddes. Såsom barn hade han utlagts på kommunen, dervid han vistats än hos den ene än hos den andre inom Tanums socken. Undervisning hade han erhållit i så kallad flyttskola inom Tanums socken. Han konfirmerades år 1885 af komministern Nilsson i Grebbestad. Han kunde läsa och skriva.; senast var han kyrko- och mantalsskrifven hos Hemmanegaren Anders Jönsson i Tore Svandal. Efter det han konfirmerats begaf han sig till Göteborg och tog hyra på kanalbåtar, som trafikerade Vernern och Vettern. Derefter hade han åtnjutit arbete såsom smed under icke fullt ett år hos Firman Andersson, Esbjörns-son Co i Göteborg, men intogs derpå på grund af armbrott å ett sjukhus. Den tilltalade säger sig vara fattig och icke hafva besökt skolan mycket, enär han såsom barn fått tienstgöra såsom vallhjon. För inslagning af fönsterrutor å ett kontor i Lilla Edet hade den tilltalade undergått ransaking på cellfängelset i Venersborg, men blifvit fri från ansvar. Innan den tilltalade konfirmerades, undergick han ransaking inför Göteborgs Rådstufvurätt för tillgrepp och dömdes därför till 8 månaders straffarbete samt förlust af medborgerligt förtroende 2 år utöfver strafftiden. Straffet avtjänades å Göteborgs cellfängelse, hvarifrån han frigavs år 1884. För tillgrepp af gamla kläder från Anders Jönsson i Tore Svandal undergick den tilltalade inför denna HäradsRätt ransaking under försommaren år 1888, men detta tillgrepp hade han icke begått, med anledning hvaraf han frikändes från ansvar därför någon dag kort före eller efter midsommartiden samma år, dock blef han såsom försvarslös sänd till Kongl Befh.de i Göteborg och Bohus län, hvilken myndighet, då han frigafs, lemnade honom något penningar och respass. Från Göteborg begaf han sig samma år till fots landsvägen till Bergs station, havrifrån han med taget färdades till Kristiania för att söka arbete. Under vägen från Göteborg till Berg påträffade den tilltalade en sjöman, hvilkens namn han nu icke kan uppgifva, och hade sällskap med honom antagligen 1 1/2 mil. De träffades troligen vid den så kallade Uesjövägen. Han minnes icke innehållet af det samtal de förde. Vägen mellan Göteborg och Bergs station tillryggaldes på omkring fem dagar. Han köpte mat derunder i landgårdarne och en gång å första skjutsstationen från Uddevalla, hvilken nu i nämnden upplyses hafva namnet Herrestad. Han ville icke köpa mat på gästgifvaregårdarne, emedan han fyra gånger rest samma väg såsom fånge och därför vore känd. Till följd af ådömdt straff och anteckning derom i prestbetyg kunde han ej vissa dessa, såsom följd hvaraf han, enligt hvad han uppgifver, blifvit skuffad från den ene personen till den andre. Snickeriarbete erhöll den tilltalade hos en mindre snickare med namnet Berg i Fredriksstad. För slagsmål och fylleri i trakten af Fredrikstad under hösten 1888 anhölls den tilltalade, men slet sig lös från den person som anhöll, hvarefter han till fots färdades till Sannäs inom Tanums socken, dervid han från Fredrikstad hade sällskap med en lösdrivvare med namnet Axel Ekberg, hvilken talade norska. Den tilltalade vet dock icke, om Ekberg var norrman. Den tilltalade medhade mat från Norge och åtnjöt nattlogis under vägen, till hvilken åtgick 2 dagar. Den tilltalade och Ekberg ankommo sålunda till Sannäs en dag före julen 1888, men kan den tilltalade ej närmare uppgifva dagen. I Sannäs voro de inne i en stuga en stund, begåfvo sig derifrån gående å vägen till Grebbestad samt kommo mellan kl 3 och 4 på e m till höjden vid Greby så långt, att de sågo Anneberg, der åklagaren bor. Som den tilltalade var känd i Grebbestad, inställde de sig icke der, enär den tilltalade befarade, att han såsom straffad skulle blifva "utgrinad". Ekberg och den tilltalade vände därför från nämnda ställe tillbaka till Sannäs samt tillryggaldade denna väglängd på omkring en timme. I Sannäs såg den tilltalade Fanjunkaren Lundgren stå och röka. Omedelbart efter att

de sålunda återkommit till Sannäs, åtföljde de derifrån till Strömstad en jakt, tillhörig en person från Orust eller Tjörn med namnet Lars eller Larsson. Jakten var lastad med rotfrukter. Till Strömstad ankommo de samma dag, sedan mörkret inträdt. I saknad af penningar fick den tilltalade gratis mat af skepparen hvilken, enligt hvad den tilltalade tror, försålde rotfrukterna i Strömstad. Derifrån begåfvo sig Ekberg och den tilltalade till fots till Svinesund der det regnade. Ekberg, som handlade med kläder och klockor, har sina varor i en bindel af kläde på sin rygg. Ekberg nämnde icke, hvarifrån han fått klockorna eller de andra varorna. Den tilltalade har ett litet stycke å vägen från Strömstad till Svinesund en ?? Ekbegs kläder. De framkommer till Svinesund på f m, dagen efter det de lemnade Sannäs. Från Svinesund rodde de med en båt till Spånviken. Derpå gingo de till en station mellan Fredrikstad och Kristiania. Å denna station skildes de åt. Den tilltalade häktades emellertid i Norge för berörda slagsmål och fylleri, ehuru han trodde sig vid ditkomsten vara okänd. När den tilltalade druckit ett par glas spritvaror, säger han sig blifva "nästan galen". I Fredrikstad dömdes han för nyssnämnda två brott till straffarbete i 2 år 8 månader, hvilket straff han uttjänat i Kristiania den 7 i denna månad.

Målsäganden Björnin upplyser att tillgreppet af hans häst med kärra och sele skett natten emellan den 20 och 21 Dec 1888, samt att hästen, kärran och selen kunna beses utanför tingshuset denna dag.

Målsäganden Nilsson yttrar att från honom ifrågakomna natt tillgripits följande till 200 kr af honom värderade persedlar:
"En sommaröfverrock etc **Litt C:**

Den tilltalade förklarar, på fråga, att han icke besökt Grebbestad den natten, och att han icke har någon kännedom om de af Nilsson förtecknade persedlar.

Målsäganden Johansson tillkännagifver, att han den 20 Dec 1888 afrest från Bullarens härad till Hede, dit han medhaft en väska, innehållande: 4 silfverur och 1 Tambaksur samt urkedjor och diverse småsaker såsom plånböcker. Tre af silveruren hade ett värde af 35 Kr stycket, det fjerde silfveruret var värt 25 Kr och tambaksuret hade ett värde af 8 Kr. Urkedjorna och småsakerna hade ett värde af omkring 100 Kr. Klockan 8 på aftonen hade Johansson rest från Hede, och vet Johansson att han under sin vistelse i Hede haft väskan i sin hand. På hemvägen, då han kommit till Greby, iakttog han, att han saknade väskan, men vet ej, om han medhade den från Hede, om den bortkommit under hemresan, eller om den tillgripits från honom.

Härefter tager HäradsRätten i vederbörande parters närvaro i betraktande ifrågavarande häst, kärra och sele, dervid hästen åsattes ett värde af 200 Kr och kärran värderas till 15 Kr.

Målsäganden Björnin upplyser, att den sele, hästen nu bär, icke är densamma som hästen hade, då han tillgreps, enligt hvad Axel E Hansson i Norby för Björnin idag tillkännagifvit, men att den gamla sele, som hästen den dagen bar, hade ett värde af 4 Kr 50 öre, då Björnin köpte den; hvarjemte Björnin, som nu värderar hästen till 200 Kr och kärran till 15 Kr, yttrar, att han betalt för kärran 50 Kr, och att den ena armen på kärran, då tillgreppet skedde, icke var bräckt såsom nu är fallet.

Den tilltalade förklarar på fråga, att han icke förr sett hästen eller kärran, och att han därför icke vidare kan yttra sig derom; hvarefter i Nämnden upplyses, att hästens värde ej nämbart förändrats, efter det tillgreppet skedde.

Åklagaren ingifver ett så lydande inlägg:

"Att Arbetskarlen Johan August Fredriksson från Thore Svandal af nedanskrifna församling, är född den 14 Oktober 1865 (sextiofem) i Tanums församling af Göteborgs och Bohus län och döpt, eger svag kristendomskunskap, har inim svenska kyrkan begått H H Nattvard och dertill fortfarande oförhindrad åtnjuter medborgerligt förtroende samt dömdes af Göteborgs Rådhusrätt den 14/5 84 för första resan stöld till 8 månaders straffarbete och 2 års förlust af medborgerligt förtroende; äfvensom att han år 1888 blef häktad för inbrottsstöld på Lilla Edet; varder härmed på begäran intygadt för undergående af ransakning.

Tanum af Bohus län i Pastors-Expeditionen den 17 Mars 1891 (nittioett)

Pag 758 i Husf-bok.

B J Bengtsson

v P l"

Det antecknas att, medan den tilltalade hördes angående sin lefnadsomständigheter och i öfrigt, han åtskilliga gånger använde ordet "vi" och lemnade ovissa uppgifter, med anledning hvaraf Ordföranden gjorde den tilltalade uppmärksam på, att ordet vi förutsätter mer än en person och att den tilltalade borde hålla sig till sanningen.

Häröfver blef den tilltalade häftig och yttrar högljudt, att man lätt kan felsäga sig; att ordet "vi" i Norge användes äfven angående en person; att den tilltalade, som vistats länge i Norge, hade nära nog glömt sitt eget modersmål; att den tilltalade höll sig till sanningen, men att det fanns herrar, som icke gjorde det, hvilka nog skulle komma att umgälla följderna deraf; att den tilltalade antoges vara brottslig, ehuru han icke vore det; att den tilltalade icke hade någon försvarare härstädes annat än Gud; samt att Ordföranden antagligen icke kände till honom.

Med anledning af hvad den tilltalade sålunda yttrat tillhöll Ordföranden honom att uppföra sig skickligt och sansadt inför Rätten.

Åklagaren anhåller om vittnesförhör med Abraham Lantz i Sannäs och Handlanden Axel E Hansson i Nordby, hvilka äro tillstädes i målet och få, då jäf ej förekommer, aflägga ed, varnas för dess missbruk samt berätta vid särskilda förhör:

(1: Lantz: att vt mellan kl 2 å 3 på e m före den natt ifrågavarande tillgrepp skedde, sett den tilltalade, hvilken vt känner, jemte en annan person, hvilkens namn vt icke kan uppgifva, gå från Sannäs å landsvägen söder ut åt Grebbestad. På morgonen den 21 Dec 1888 kom vt i ett ärende till Grebbestad, då vt hörde omtalas, att under natten derföre tillgrepp skett dels

hos målseganden Nilsson, dels hos målseganden Björlin. Vt kan icke påminna sig, om Sannäsviken ifrågavarande eftermiddag eller natt var isbelagd eller om segelleden var öppen, men vt hvarken hörde omtalas eller såg, att någon jakt fanns i viken omvittnade dagen och natten. Vt vet, att en skeppare Larsson bor på Råholmen och har släktingar i Sannäs, men vt kan icke intyga, att Larsson hade någon jakt i Sannäs ifrågakomna dagen eller natten. Vt kan intyga, att hamnen i Sannäs sällan besökes af några jakter, enär hamnen är aflägsen, och trafiken i öfrigt är ringa.

(2: Hansson: att den 22 Dec 1888 på morgonen en person från vts hembygd inkom i vt handelsbod och omnämde att vts granne påträffat en lös häst inne på sin gård - Ifrågavarande persons namn kan vt nu icke uppgifva. Af någon anledning gick vt ut ur boden och påträffade idag förevisade hästen, gående lös ute på vägen eller ock på vts gård. Vt, som trodde, att hästen af någon resande till Fredrikshald inställts på Svinesund, men slitit sig lö derifrån, band hästen vid en gärdesgård intill landsvägen och gaf honom foder under förhoppning, att egaren sålunda skulle lättare finna hästen, hvilket dock ej inträffade, utan blef hästen stående bunden hela dagen, hvarefter vt tog honom i förvar. Om några dagar inställde sig hos vt torparen Otto Andersson på Seläter under Nordby och uppstod den dagen samspråk mellan vt och Andersson om den funna hästen, dervid Andersson yttrade, att hästen antagligen innehafvs af de 2 karlar, som den 21 dec 1888 på förmiddagen infunnit sig hemma hos Andersson under begäran att få köpa mat och vistats hos honom en god stund. Dessa karlar, af hvilka en uppgafs hafva varit mörklagd, hade så vidt vt nu kan påminna sig af Anderssons berättelse, stora bylten med kläder, inslagna i schalar, samt 3 eller 5 klockor, som de uppvisat. Andersson nämnde jemväl, att karlarna sett något hemlighetsfulla ut, i det att ett hållet rådslag med hvarande. De hade derjemte anmodat Andersson ro dem öfver till Norge, hvilket också skett. Af en tidningnotis hade vt fått kännedom derom, att en häst frånstulits målseganden Björlin med anledning hvaraf vt den 2 Jan 1889 tillskrifvit Björlin, derom vt nu återoppar ett så lydande bref:

"Den 2 Januari 1889 etc **Litt D**

Efter uppläsandet häraf berättar vt Hansson, att han, som haft hästen i förvar i 15 dagar, vill påminna sig, att kunder från Sundby i vts bod för vt omtalat, att de den 21 Dec 1888 på morgonen sett 2 personer åka med ifrågavarande häst och kärra, dervid de märkt att nackremmen å selen varit ombunden med en röd näsduk, hvilken näsduk vt kan intyga fans å selen, när vt bekom den. Den idag förevisade selen är dock ej densamma som vittnesmålet gäller. Dessutom hade berättats, att de åkande haft en paraply mycket neddragen öfver sig. Vt vill minnas, att det regnade något litet den 21 Dec 1888. Vt kan ej på eden fästa, att vt den morgonen såg den tilltalade, men vill minnas, att några körde förbi vt på morgonen, då vt var stadd i ärende till en af sina arbetare.

Berättelserna, ur protokollet upprepade, vidkännas af vittnena såsom rätt uppfattade.

Den tilltalade upplyser med anledning af berättelserna, att han icke den dag han omförmålt såg vt Hansson. Ekberg och den tilltalade begåfv sig den dag den tilltalade uppgifvit in i en stuga i Svinesund, dit Ekberg kände vägen. Ekberg och den tilltalade köpte der kaffe och smörgås samt voro derinne en stund. Ekberg ville sälja klockor eller klockkedjor, men icke någon ville köpa. Den tilltalade vill minnas att han endast såg 2 fruntimmer derinne, samt att det var ett fruntimmer, som rodde honom och Ekberg öfver till Norge. Emot vittnesberättelserna hade den tilltalade icke något att anmärka, men säger sig hvarken kunna bestrida eller godkänna dem, enär han icke hade någon kännedom om hvad vittnena yttrat.

På begäran tillerkännas vittnena, af hvilka Lantz har 9 kilometer hit och Hansson 50 kilometer, hvilken senare uppgifver sig behöfva 3 dagar för uppvakningen i målet, hvardessa 1 Kr 50 öre i traktamente, Lantz för en dag och Hansson för hvar af tre i vittnesärendet tillsatta dagar samt dessutom reseersättning enligt Lagne den 4 Juni 1886.

Åklagaren anhåller om uppskof med målet för att såsom vittnen deri inkalla Otto Andersson på Seläter, hans hustru och svärmoder jemte andra tillgängliga vittnen; och målsegandena förena sig med åklagaren derutinnan.

Den tilltalade förklarar på fråga att han icke nu har något yrkande att i målet framställa. Efter enskild öfverläggning meddelas följande, offentligen afsagda

Beslut

Med bifall till åklagarens anhållan om uppskof uppskjutes rannsakingen till 3e rättegångsdagen af nästa lagtima ting i häradet, eller den 3 nästa April, då i åklagarens närvaro målsegandena, derest de så nödigt akta, skola tillstädeskomma; hörande åklagaren till den dagen hafva inkallat de vittnen han vill hafva i målet afhörda; och varder i afbidan på denna rannsaking den tilltalade åter förpassad till kronohäktet i Uddevalla.

Tinget aflyses kl 1,15 e m

Som ofvan

På HäradsRättens vägnar

Theodor Wettervik

v281258.b3030

Inkom d 9 Mars 1891

Rans d 23 Mars 1891

No 1 Litt A

Till

Herr Domhafvanden i Tanums härad!

Efter att hafva i Norge undergått 2 år 8 månaders Straffarbete, har för Stöld af häst och Åkdon m m från A F Björlin i Säm misstänkte Johan August Fredriksson från Thore Svandal sistlidne gårdag transporterats från Norrige till Cellfängelset i Uddevalla, hvarest han afbidar ransakning för stölden hos Björlin, hvilket jag härmed får anmäla under anhållan att blifva underrättad om dagen för ransakningen inför Tanums häradsrätt.

Anneberg den 8 Mars 1891

J A Hansson

v281258.b3040

No 1 Litt B

Inkom den 27 Feb 91

Fra politikammeret i Kristiania

Nr 267-91

Kristiania den 25 februari 1891.

Politikammeret giver sig herved den aere at meddele at svensk undersaat Johan August Fredriksson dags dato er beordret transporteret ad af riget til Sverige hvor han afleveres til naermste svenska øvrighed.

.....

Resolution

Remitteras till Kronolänsmannen i Tanums härad för behörig åtgärd, i afbidan hvarå Johan August Fredriksson kommer att förvaras å Kronohäktet i Uddevalla.

Göteborg å Landskansliet den 28 Februari 1891

Fra
politikammeret
i Kristiania.
Nr 267-91.

W-1 kult: B.

INKOM DEN 27 FEB 91
Kristiania den 25 februar 1891.

Politikammeret giver sig herved den aere at meddele at svensk undersaat Johan August Fredriksson dags dato er beordret transporteret ud af riget til Sverige hvor han afleveres til naermste svenska øvrighed.

Angjældende, som den 7de marts førstkløstades fra Bæds fængsel efterat han i henhold til sine sørenskrivers dom af 12de april 1889 for forbr. mod kgl. kong. 1933 liter ² efter at være domfældt efter oplysning 18 aars alder to gange for tyvforbr. for forbr. mod kgl. kong. 10 ³/₂ cfr 326 samt for overtr. af plakat af 14de april 1805 hfr. lov af 27de juni 1857 har udstaaet 2 ³/₂ aars strafarbejde, skal nemlig i henhold til navnte dom efter udstaaet straf transporteres ud af riget.

Han er ifølge det aride landskansliet begjæring beordret transporteret til Kronohäktet i Uddevalla.

Afskrift af Bæds fængselsdirektørens fremsættelse af angjældendes fortid samt af domskonklusionen er medsendt fangens bevogtning.

v281258.b3070

No 1 Litt C

En sommaröfverrocx af svart satin
En Winter-öfverrock af brun diagonal med blårandigt yllefoder
En mindre, svart duffel öfverrock
En sommar- dalmankappa af svart ylletyg med spetsgarnering
En gråhalfylleklädning
En grå yllesjal
En rödrutig do
Omkring 1 duss ullstrumpor
En bättre paraply
En brun sommaröfverrock med ? foder

v281258.b3080

No 1 Litt D

den 2 januari 1889
Herr A F Björlin
Säm Tanum

Den 22 passato på morgonen tillvaratog jag en Häst (Påselad) som driftefä, och kom den som till samma styrker sig vara egare mot ersättning återfå.
I närheten af Svinesund vid s k Kullen inne i skogen är en Åkkärra upphittad och vid samma syns en häst hafva stått och ätit ur kärnan enär en del gödsel ligga på stället. Den 21 pasato observerades tidigt om morgonen ett par personer köra förbi Sundby, samt senare på dagen har ett par personer varit inne på torpet Seläter vid Nordby och köpt mat samt blifvit öfversatta (öfverrodda) till Norge (Sponvigen).
Sistnämnda personer lär ha haft stora bördor samt den ena 3 eller 5 ut. den ena (Personen) var mörklagd.
Jag har i Göteborgs Tidning nyss sett att ni blifvit frånstulen Häst och Kärra.
Högaktningsfullt
Axel E Hansson

v281258.b2650

1891 den 24 April

fjerde rättegångsdagen

Sessionen började kl 10.15 f m.

No 81

Med anledning af HäradsRättens beslut under no i Domboken för detta ting företages förnyad ransakning med häktade Johan August Fredriksson från Tore Svandal, tilltalad för stöld; och inställes härvid, i Åklagaren Kronolänsmannen J A Hanssons närvaro, den tilltalade inför Rätten under bevakning af fänggevaldigern P A Bergendahl; hvarjemte målseganden Björlin efter en stund iakttaget inställelse.

Sedan HäradsRättens sista protokoll i målet blifvit uppläst och lemnat utan anmärkning, anhåller åklagaren om vittnesförhör med enkan Lotta Waldenström på Seläter, samt att pojkarne Carl Johan Jonsson om 14 år den 9 nästa Augusti och Otto Torén Branne om 15 år den 19 nästkommande September, begge från Grebbestad, måtte upplysningsvis utan ed höras i målet, derest de till följd af deras ålder icke kunna tillstädjas aflägga vittnesed och upplysa Jonsson och Branne, att de ännu icke konfirmerats.

Då jäf emot Lotta Waldenström ej förekommer får hon aflägga ed samt varnas för dess missbruk. hvaremot HäradsRätten beslutar, att minderårige Jonsson och Branne endast skola i målet upplysningsvis höras.

Härefter höres Lotta Waldenström, hvilken på eden fäster innehållet i denna attest:

"Före julen etc **Litt A**

Och tillägger vittnet, att vt i dag icke kan i den tilltalade igenkänna en af omvittnade två personer. Den äldre af karlarna var mörklagd, hade mustascher och kunde vara omkring 30 á 40 år. Den yngre karlen hade svart hårt och svarta ögonbryn, gulmörk hy, men utan pipskägg. Deremot skägg, då vt såg honom. Hustrun Johanna Maria Hansdotter under Nordby och två andra qvinnor, hvilkas namn vt icke kan påminna sig. komma från Norge in i vts bostad och sågo omvittnade klockorna, men vt vet icke om de jemväl sågo karlarna. Qvinnorna hade varit i Norge och sålt öl. I målet förut inlemnade, nu för vt förevisade portmonnä, fick vts svärdotter Maria Johansidotter af karlarne. Vt såg ej, havrifran dessa framtogo klockorna och urkedjorna. Vts svärdotter rodde karlarne på deras begäran öfver till Spånviken.

Den tilltalade tillsäger vittnet om vt såg, att qvinnorna hade klockorna i sina händer eller om de sågo dem endast liggande. med anledning hvaraf vt intygat, att qvinnorna sågo klockorna liggande på en soffa, och att qvinnorna efter karlarnes besök gjort förfrågningar om karlarne med klockarna, hvarjemte vt tillkännagifver, att vt icke kan uppgifva klockornas eller kedjor-

nas antal, och ej heller att karlarne framvisat några andra portmonnärer än omnämnde.
Den tilltalade förklarar på fråga, att han icke igenkänner vt.

Upplyningsvis hörde berätta:

A) Jonsson, att han igenkänner den tilltalade. Jonsson och Branne sågo den tilltalade och en annan för dem okänd person kl 4 på e m dagen före det ifrågakomna tillgrepp skedde i Grebbestad. Medan pojkarna voro på väg till J R Andersson i Backen i Grebbestad för att handla, sågo de nämligen den tilltalade och hans kamrat å gatan invid gästgifvaregården i Grebbestad. Kamraten var fetare och kortare än den tilltalade. Kamraten sprang efter pojkarna, hvilka med anledning deraf blefvo rädda och sprang sin väg. Pojkarna sågo ej, att den tilltalade och hans kamrat buro på något föremål.
Den tilltalade bedyrar och tager Gud till vittne derpå, att den tilltalade icke ifrågakomna dagen varit i Grebbestad, samt påstår derjemte, att pojken Jonsson talar osanning, hvilket antecknas, hvarefter höres:

B) Branne, hvilken aflägger en i allo sammanstående berättelse med pojken Jonsson med förmälan derutöfver, att den tilltalades kamrat hade något pipskäg.

Ordföranden uppmanar pojkarna, att sanningsenligt berätta, hvad de känna i målet, med anledning hvaraf de tillkännagifva, att de så gjort denne dag och icke hafva misstagit sig på den tilltalades person, med uppgift att de af gammalt känna den tilltalade.

Den tilltalade förmenar, att Branne i lika mån misstagit sig som Jonsson.

Lotta Waldenströms och pojkarnes berättelser upprepas ur protokollet och vidkännas af dem.

Lotta Waldenström och pojkarna tillerkännas godtgörelse förskottsvis af allmänna medel, Lotta Waldenström efter 55 kilometers och pojkarne efter 9 kilometers väg hit, med En krona 50 öre i Traktamente hvar, Lotta Waldenström för hvardera af två i vittnesärendet tillsatte dagar och pojkarne för en sådan dag, samt dessutom reseersättning enligt Lagen den 4 Juni 1886. Lotta Waldenström får emottaga och åtager sig till sin svärdotter framlemnna omnämnda portmonnä, hvarefter åklagaren framlemnar i målet omförmälda "Skudsmaalsbog for Carl Gustaf Andersson födt 11/5 1845 i Malmö Prestegjaeld" och uppgifver, att han till Poliskammaren i Malmö skriftligen gjort förfrågningar angående Carl Gustaf Andersson samt åberopar härom följande handling:

"Till Poliskammaren **Litt B**

Efter uppläsandet häraf upplyser åklagaren, att han tillskrifvit Kong Befh i länet med anhållan, som innefattas i denna nu upplästa skrift:

"Dupplett till Kongl etc **Litt C**

Derefter förmäler åklagaren, att han ännu icke erhållit något svar från Norge, och att han därför nu nödgas anhålla om ytterligare uppskof i målet för att kunna vidtaga i målet de mått och steg, som svaret kan föranleda; inlemnande Åklagaren ett så lydande:

"Afstraffningsbevis etc **Litt D**

Sedan jemväl detta upplästs, upplyser den tilltalade, att han brukar kalla sig för Moberg; att han benämnt sig för Larsson, enär han hört berättas, att hans fader burit det namnet, samt att han i afstraffningsbeviset oriktigt benämnts för Johan Alfred istället för Johan August; och anhåller den tilltalade, att målet må afgöras i befintligt skick, enär någon brottslighet icke ligger honom till last i målet.

Åklagaren förmäler, att, för den händelse målet skulle afgöras denna dag, åklagaren nu yrkar ansvar å den tilltalade för den sidovördnad den tilltalade vid första rättegångstillfället visat mot Rättens Ordföranden.

Efter enskild öfverläggning meddelas följande, offentligen afsagda

Beslut

Som åklagarens uppskofsanhållan icke lagligen kan afslås, uppskjutes ransakningen till Onsdagen den 13de nästa Maj kl 10 f m, då i åklagarens närvaro den tilltalade sakll inför Rätten inställas, dervid det åligger åklagaren att sin talan till slut föra och hafva inkallat tillgänglige vittnen; och varder den tilltalade i afbidan på denna ransakning återförpassad till Kronohäktet i Uddevalla.

Sessionen slutade kl 11.45 f m.

v281258.b2680

No 81 Litt A

Före Julen 1888 inkom i min bostad 2e manspersoner, och satte sig i en soffa. Jag hade vid deras inträde göromål, så att jag ej hadde tid inlåta mig i prat med dem. Då framkommo den älstas och säger: att "har Ni sett en sådan Klocka förr (Klockan hade 24 tal på taflan). Vid mitt nekande ? derå framvisas ett par urkedjor och frågar ånyo "hvad tror Ni den eller de Kedjorna Kostar? samt nedtog från väggen en min son tillhörigt ur å Kedja samt frågar hvad Ni tror den Kedjan Kostar emedan den var Lika med den ena kedjan personen innehadde. Jag svarade: Det vet jag ej men folket här säger att den kostar 11 Kr. De innehadde ett eller 2e bylten hvaraf det ena är inneslaget i en schal med hvita ränder. Jag frågade har Ni fruntimmersdukar ? att sälja, hvartill de svarade nekande. De pratade tyst sinsemellan och hvar vår gemensamma mening när de skulle aflägsna sig att de sågo hemlighetsfulla ut och voro oroliga.

Under deras innevaro kommo flera st personer, från trakten in de hadde varit i Norge.

v281258.b2690

Ank d 8 April 1891 22

Nr 81 Litt B

Till Poliskammaren i Malmö!

Återsändes till kronolänsmannen i Tanums härad med de af detektiva polisafdelningen afgifna, skrifvelsen åtecknade upplysningar. Malmö polislkammare den 9 april 1891.

Natten emellan den 20 och 21 December 1888 stals från Agronomen, Mejeristen A F Björlin i Säm af Tanums socken, en häst med kärra och sele, från Handlanden Edvard Nilsson i Grebbestad, åtskilliga klädespersedlar och från urmakare O C Johansson i Grebbestad, under resa emellan Hede och grebbestad, en väska innehållande fickur, urkedjor och portmonneer - För dessa stölder misstänktes Arbetaren Johan August Fredriksson från Svandal i Tanums socken, hvilken förut varit straffad och i flera år fört ett kringstrykande lefnadssätt, enär han varit synlig i trakten aftonen före stölderna, i sällskap med en obekant person, hvarefter han icke låtit höra af sig förr än man erfor att han blifvit häktad för stöld i Norige. Efter att nu hafva undergått 2 år och 8 månaders straffarbete i Norige, har Fredriksson hitförpassats och åtalats vid Tanums häradsrätt för ofvannämnde stölder och har inför domstolen uppgifvit, att han varit i Tanum en dag straxt före jul 1888, att han då haft sällskap med en för honom okänd person vid namn Axel Ekberg; att Ekberg innehade 2nne bylten klädesvaror samt en väska innehållande fickur, urkedjor och portmonneer; att Fredriksson och Ekberg från Sannäs fått åtfölja en främmande segelbåt till Strömstad, hvarifrån de gående färdats till trakten af Svinesund; blefvo der af en torparehustru under hemmanet Nordby rodde öfver till Norska landet, hvarefter de fortsatte å väg till Christiania.

I det stall hvare Agronomen Björlins häst stått förvarad, hittades morgonen efter stölden en "Skudsmaalsbog" för Carl Gustaf Andersson födt 11/5 1845 i Malmö, hvadan antagligen denne varit den som aftonen före stölden sällskapat med Fredriksson och ej såsom Fredriksson uppgifver en person vid namn Axel Ekberg, för så vidt man icke skall antaga att boken oärligt bekommit och af tjufvarne ditlagd för att vilseleda.

Med anledning häraf vågar jag härmed anhålla det Wälloflige Poliskammaren ville söka taga reda på om någon arbetskarl vid namn Carl Gustaf Andersson samt född i Malmö den 11 Maj 1845 derstädes finnes, och i så fall taga honom i förhör, samt, om stölden erkännes eller sådana omständigheter mot honom förekommer att han kan häktas, förpassa honom till Cellfängelset i Uddevalla för att jemte Fredriksson undergå ransakning inför Tanums häradsrätt den 24de dennes.

De från Handlanden Nilsson stulna klädespersedlarne utgjordes af: en öfverrock af brun diagonal med blårandigt yllefoder, en sommaröfverrock af svart satin, en mindre svart daffelöfverrock, en sommardolmankappa af svart ylletyg med spetsgarnering, en grå halfylleklädning, en grå yllesjal, rödrutig yllesjal och 2 st hvita underkjörtlar m m.

"Skudsmaalsbogen" bifogas.

Grebbestad i Tanums härads Kronolänsmanskontor den 5 April 1891.

J A Hansson

Ifrågavarande Andersson är identisk med å P M No 43 C5 år 1880 omnämnde Carl August Ellert Andersson och i P M No 152 A1 år 1888 efterlyste Carl Gustaf Andersson.

Samme Andersson förekommer i Norske P T Nr 92 B5 och 94 C2 år 1887 under namnet Carl Gustaf Eilert Andersson; år 1888 N: 14 B5 och 32 C 17 under namnet Carl Gustaf Andersson, i No 88 B11 som Carl Gustaf Eilert Andersson och i No 102 A2 ånyo under namnet Karl Gustaf Andersson samt senast med namnet Karl Gustaf /August/ Eilert Andersson i No 13 C1 år 1889, deri det uppgifves, att han dömts till 4 år och 10 månaders straffarbete för tjufveri, hvilket straff han nu aftjenar i Trondhjem.

Andersson, känd för sin stora växt och motbjudanade utseende, vistades här i staden en kort tid under år 1880, men har sedermera icke sports härstädes.

Malmö den 8 April 1891.

v281258.b2710

No 81 Litt C

Dupplett

Till Konungens Höga Befallningshafvande i Göteborg!

Natten emellan den 20 och 21 December 1888 bortstals från Agronomem A F Björlin i Säm, en häst med kärra och sele, från Handlanden Edv Nilsson i Grebbestad åtskilliga klädespersedlar, deribland en öfverrock af brun diagonal med blårandigt yllefoder, en samma öfverrock av svart satin, en mindre svart doffelöfverrock, en samma dolmankappa af svart ylletyg med spetsgarnering, en grå halfylleklädning, en grå yllesjal, en rödrutig yllesjal och 2 st hvita underkjörtlar. och från urmakaren O C Johansson i Grebbestad under resa mellan Hede och Grebbestad, en väska innehållande fickur, urkedjor och portmoneer. För dessa stölder misstänktes arbetaren Johan August Fredriksson från Thore Svandal, hvilken förut varit straffad och i flera år fördrt ett kringflackande lefnadssätt, enär han varit synlig i trakten aftonen den 20de December, i sällskap med en obekant person, men sedermera icke visat sig.

På morgonen den 21 December 1888 hittades i det stall ur hvilket Björlins häst tagits, en "Skudsmaalsbog" för Carl Gustaf Andersson "födt 11/5 1845 i Malmö", om hvilken detektiva polisen i Malmö bland annat upplyser, att han i Norige dömts till 4 år och 10 månaders straffarbete för tjufveri, hvilket straff han nu aftjenar i Trondhjem.

Med anledning häraf får jag ödmjukast härmed anhålla det Konungens Befallningshafvare ville hos vederbörande myndighet i Norige begära det förenämnde Carl Gustaf Andersson tages i förhör för att få upplyst om han varit i Tanum den 20 December 1888, om han dervid sällskapat med Johan August Fredriksson och deltagit i stölderna ifråga, huru han på natten till den 21 December färdats från Tanum och, om han ej erkänner sin delaktighet i stölderna af Björlins häst, huru det var möjligt att hans "Skuldmaalsbog" kunnat finnas i Björlins stall morgonen efter stölden; hvarjemte jag anhåller om Carl Gustaf Anderssons porträtt.

Tanums härads Kronolänsmanskontor den 11 April 1891.

J A Hansson

v281258.b2730

No 81 Litt D

Afstraffningsbevis

Som smedslärlingen Johan Alfred Larsson Moberg eller Johan August Fredriksson från Tanum blifvit, enligt Göteborgs Rådhus Rätts utslag af den 14 Maj 1884 dömd att, för första resan stöld å särskilda tider och ställen äfwen i förening med inbrott, hållas till Straffarbete i Åtta /8/ månaders samt i 2 år derutöfver vara förlustig medborgerligt förtroende så har Fredriksson jemlikt ofvannämnda utslag, i Länscellfängelset härstädes undergått dessa 8 månaders straffarbete, som slutats i dag; betygar Göteborg i Länsfängelset den 10 December 1884

v281258.b2760

1891 den 13 Maj

femte rättegångsdagen

Sessionen började kl 10.50 f m

No 82

I enlighet med HäradsRättens beslut under no 81 i domboken för detta ting fortsattes ransakningen med häktade Johan August Fredriksson från Tore Svandal, tilltalad för stöld och inställes härvid i åklagaren Kronolänsmannen J A Hanssons närvaro Fredriksson inför Rätten under bevakning af fånggevaldigern P A Bergendahl.

Protokollet för den 24 nästlidne April uppläses och lemnas utan anmärkning; hvarefter åklagaren inlemnar en lika lydande skrifvelse till Kongl Befhav i länet som den förut i målet intagna, men är den nu företedda försedd dels med en så lydande resolution:

"Resol. etc **Litt E**

dels ock med följande anteckningar i öfrigt:

"Politibetjent etc **Litt F**

Efter uppläsandet häraf upplyser åklagaren, att, som han icke kunnat påträffa några vittnen, som hafva upplysningar att i målet meddela, han nu nödgas öfverlemna målet i befintligt skick till afgörande under återropande, af hvad i målet mot den tilltalade förekommit.

Den tilltalade, som jemväl öfverlemar målet till afgörande, yrkar att blifva på fri fot försatt härstädes.

Efter enskild öfverläggning meddelas följande offentligen afsagda

Utslag

Ehuru, genom den tilltalades motsägande uppgifter och hvad för öfrigt i målet förekommit, bindande omständigheter och liknelser föreligga mot den tilltalade derom, att han deltagit i ifrågavarande tillgrepp hos målsegandena E Nilsson, A C Johansson och A J Björlin; likväl och enär den tilltalade enständigt nekat för tillgreppen, och bevisningen derför icke är fullständig, kan den tilltalade icke till ansvar för tillgreppen i målet fällas; men som den tilltalade betett sig förargelseväckande inför sittande rätt genom sin häftighet samt högljudda och oanständiga tal, pröfvar HäradsRätten lagligt, i förmåga af 11 kap 6 § Strafflagen jemförd med 2 och 5 §§ i samma kapitel enligt lydelsen i lagen den 20 juni 1890, döma den tilltalade att för berörda förargelseväckande beteende böta Etthundra Kronor till Kronan, med förklarande att den tilltalade icke vidare må för åtalade brotten i häkte kvarhållas, men att, då den tilltalade är försvarslös, han skall öfverlemnas till Kungl Befhav i länet tills dess förfogande; och stadga HäradsRätten slutligen, att hvad af allmänna medel förskjutits eller kommer att förskjutas till i målet afhörda vittnen samt pojarna Carl Johan Jonasson och Otto Torén Branne icke skall till statsverket återgåldas. (Besvärshänvisning meddelad)

Åklagaren förklarar sig nöjd med utslaget, men den tilltalade, som säger, att de ådömda böterna äro väl höga, yttrar, att han dock skulle vara nöjd med utslaget, derest han, såsom han yrkat, nu försatts på fri fot härstädes; hvarefter den tilltalade återförpassas till Kronohäktet.

Sessionen slutade kl 12.30 e m.

v281258.b2740

No 82 Litt E

(Resolution inskriven i tidigare ovan omnämnd skrifvelse (No 81 Litt C))

Resol.

Denna skrifvelse öfversändes till Politikammaren i Trondhjem, som behagade föranstalta om det häruti begärda förhör med häktade Carl Gustaf Andersson samt protokoll derom jemte den häktades porträt derefter hitsända, dervid denna skrifvelse torde återställas.

Göteborg å Landskansliet den 16 April 1891

v281258.b2750

No 82 Litt F

(I samma dokument som omnämns ovan (No 81 Litt C), är även nedanstående förhör inskrivet.)

Straffängan Carl Gustaf Andersson var den 20 December 1888 arresterad i Aalesund och kunde således icke befinna sig i Grebbestad.

Hans Skulsmaalsbog blev stulen när han under hösten 1887 satt arresterad för tyveri i Christiania.